

Sygnatura akt II AKa 238/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2022 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący sędzia SA Andrzej Kot (spr.)

Sędziowie: SA Bogusław Tocicki

SA Piotr Kaczmarek

Protokolant: Wiktoria Dąbrowicz

przy udziale prokuratora Prokuratury (...) Dariusza Sulikowskiego

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2022 r.

sprawy

P. K. (1) oskarżonego o czyn z art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy

z 12 kwietnia 2022 r. sygn. akt III K 150/21

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- 1) w miejsce ustalenia, że oskarżony zamierzonego skutku nie osiągnął z uwagi na niezwłoczne udzielenie pokrzywdzonemu pomocy medycznej przyjmuje, iż oskarżony nie osiągnął zamierzonego skutku z powodu reakcji i zachowania pokrzywdzonego,**
- 2) określone w punkcie V wynagrodzenie przyznane obrońcy podwyższa do 1402,20 zł (1140 zł powiększone o należny podatek VAT);**

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. G. kwotę 738 zł, w tym należny podatek od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu w postępowaniu odwoławczym, a także 120 zł tytułem dojazdu na rozprawę odwoławczą;

IV. zwalnia oskarżonego z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, poniesionymi wydatkami obciążając Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

P. K. (1) został oskarżony o to, że :

w dniu 18 sierpnia 2021 roku na terenie poczekalni dworca kolejowego w Ż., woj. (...), po uprzednim kierowaniu gróźb pozbawienia życia za pośrednictwem komunikatora M. wobec D. S. (2), które wzbudziły u pokrzywdzonego

uzasadnioną okolicznościami obawę spełnienia groźby, znajdując się pod wpływem amfetaminy w stężeniu co najmniej 569,7 ng/ml, metamfetaminy w stężeniu co najmniej 1,1 ng/ml oraz ziela konopi innych niż włókniste w stężeniu co najmniej 1,3 ng/ml, działając umyślnie z zamiarem bezpośrednim usiłował spowodować u D. S. (2) ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu w ten sposób, że używając noża o długości łącznej 22,3 cm i długości ostrza 12,1 cm, trzymanego w lewej dłoni, zadał pokrzywdzonemu uderzenie w klatkę piersiową, czym spowodował obrażenia ciała w postaci urazu klatki piersiowej w postaci otwartej rany w zakresie klatki piersiowej po stronie prawej w linii pachowej środkowej na wysokości VI międzyżebra, nie penetrującej do jamy opłucnowej, przebiegającej równolegle do żeber w tkance podskórnej wymagającej założenia szwów i opatrunku, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała na okres poniżej 7 dni, przy czym zamierzonego skutku nie osiągnął z uwagi na niezwłoczne udzielenie pokrzywdzonemu pomocy medycznej, zaś zarzucanego czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa, będąc uprzednio prawomocnie skazanym za umyślne przestępstwo podobne wyrokiem Sądu Rejonowego w Brzegu z dnia 10 czerwca 2019 roku o sygn. II K 4/19, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 09 marca 2020 roku, sygn. VII Ka 847/19, za czyny z art. 226 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. przy zast. art. 91 § 1 k.k. na karę sześciu miesięcy pozbawienia wolności oraz za czyn z art. 222 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, które to kary połączono i orzeczono karę łączną jednego roku pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 21 czerwca 2020 roku do 21 czerwca 2021 roku,

tj. o przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy w Świdnicy wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2022 r., sygn.. akt: III K 150/21:

I. uznał P. K. (1) za winnego popełnienia czynu opisanego wyżej w punkcie I części wstępnej wyroku, tj. przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za czyn ten na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył P. K. (1) na poczet wymierzonej kary pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 18 sierpnia 2021 r. godz. 8:40 do dnia 05 listopada 2021 r. godz. 8:40 oraz od dnia 20 listopada 2021 r. godz. 8:40 do dnia 28 lutego 2022 r. godz. 8:40;

III. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł od P. K. (1) na rzecz pokrzywdzonego D. S. (2) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę 5.000 zł;

IV. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek i zarządził zniszczenie dowodu rzeczowego w postaci noża opisanego k 388 akt sprawy pod poz. 2;

V. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. G. z Kancelarii Adwokackiej w Ś. kwotę 1254,60 złotych (tysiąc dwieście pięćdziesiąt cztery 60/100) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej P. K. (1) z urzędu w postępowaniu przygotowawczym oraz przed sądem;

VI. zwolnił oskarżonego od ponoszenia wyłożonych wydatków od chwili wszczęcia postępowania w sprawie, zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa oraz od ponoszenia opłaty.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając:

1) błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść, polegającego na ustaleniu, iż oskarżony dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu zabronionego w sytuacji, gdy z przeprowadzonych dowodów w tym w szczególności z zapisu monitoringu z miejsca zdarzenia oraz zeznań pokrzywdzonego i świadka S. F., wynika, że pokrzywdzony chciał bezprawnie skonfrontować się z oskarżonym udając się na miejsce zdarzenia, wchodząc do pomieszczenia uniósł do góry ręce, co świadczy o podjęciu przez

pokrzywdzonego bezprawnego, bezpośredniego i rzeczywistego zamachu na dobra oskarżonego, który podjął adekwatne działania obronne, a następnie cofnął się przed dalszym naporem pokrzywdzonego, przy czym ten ostatni fragment zdarzenia został pominięty w ustaleniach faktycznych (a jego zaistnienie potwierdza zapis monitoringu z miejsca zdarzenia), a tym samym nieuzasadnione jest ustalenie faktyczne, iż oskarżony dopuścił się popełnienia zarzucanego czynu zabronionego, bowiem działał w ramach obrony koniecznej.

2) naruszenie przepisów postępowania, tj. przepisu art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie oceny całokształtu przeprowadzonych dowodów z naruszeniem zasad logicznego rozumowania i wbrew doświadczeniu życiowemu, co polegało na błędnej interpretacji zeznań pokrzywdzonego i świadka S. F., a przede wszystkim błędnej ocenie zapisu monitoringu z miejsca zdarzenia, co doprowadziło do nieuzasadnionej konstatacji o dopuszczeniu się przez oskarżonego zarzucanego mu czynu zabronionego, a nie działania w ramach obrony koniecznej.

3) błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść polegającego na nie ustaleniu w okolicznościach sprawy, iż w istocie oskarżonemu co najwyżej można przypisać popełnienie czynu zabronionego udziału w bójce z użyciem niebezpiecznego przedmiotu, albowiem pokrzywdzony i oskarżony występowali w dwóch jednoczesnych rolach napastnika i napadniętego, co wynika z zeznań samego pokrzywdzonego, jak i potwierdza to zapis z monitoringu miejsca zdarzenia.

4) naruszenie przepisów postępowania, tj. przepisu art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie oceny całokształtu przeprowadzonych dowodów z naruszeniem zasad logicznego rozumowania i wbrew doświadczeniu życiowemu, co polegało błędnym nie przypisaniu pokrzywdzonemu działania bezprawnego zainicjowania bójki z oskarżonym, co wynika z oceny zeznań pokrzywdzonego i zapisu monitoringu z miejsca zdarzenia, a tym samym błędne jest przypisanie oskarżonemu popełnienia czynu usiłowania spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonego, gdy jednocześnie zachowanie pokrzywdzonego stanowiło zamach na dobra oskarżonego, a więc role pokrzywdzonego i oskarżonego w zdarzeniu miały taki sam charakter.

5) naruszenie przepisów rozporządzenia MS z 3.10.2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, tj. § 17 ust. 1 pkt 2, ust. 5 i § 20, polegającego na nieprawidłowym ustaleniu wysokości wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego za postępowanie przygotowawcze oraz przed Sądem I instancji.

Podnosząc powyższe zarzuty, apelujący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku:

a) w punkcie I – poprzez uniewinnienie oskarżonego (a tym samym poprzez uchylenie punktów II-IV);

ewentualnie:

poprzez zmianę punktu I i przyjęcie kwalifikacji prawnej zachowania oskarżonego na art. 159 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i wymierzenie oskarżonemu kary roku pozbawienia wolności;

b) w punkcie V – poprzez jego zmianę i zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. G. kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w toku postępowania przygotowawczego oraz przed Sądem Okręgowym w wysokości 1.402,20 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się zasadna jedynie w części, w jakiej kwestionuje wysokość wynagrodzenia przyznanego obrońcy, określoną w pkt. 5 zaskarżonego wyroku. Pozostałe zarzuty jawią się jako chybione w stopniu oczywistym.

Odnosząc się do dwóch pierwszych zarzutów zgodzić się należy z twierdzeniami apelującego, że kluczowym dowodem dla ustalenia przebiegu zdarzenia jest zapis monitoringu. Z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że zapis ów wnikliwie analizował Sąd I instancji, był on również przedmiotem uważnych oględzin Sądu Odwoławczego. Przy tym dowodzie tracą na znaczeniu relacje osobowe, skoro inkryminowane zachowanie oskarżonego można obejrzeć na świetnej jakości nagraniu. Nie celowe w związku z tym wydaje się przywoływanie przez obrońcę w szerokim zakresie zeznań pokrzywdzonego. W świetle tegoż nagrania nie budzi wątpliwości, że pokrzywdzony przybył na teren poczekalni dworca PKP po to żeby skonfrontować się z oskarżonym. Zarejestrowany obraz nie pozostawia wątpliwości, że z uniesionymi rękami ruszył w kierunku oskarżonego by zadać mu cios pięścią. Przyznaje to zresztą swoich zeznaniach. Podobnie nie może budzić wątpliwości w świetle powołanych dowodów, że oskarżony oczekiwał na przybycie pokrzywdzonego i kiedy ten pojawił się na miejscu zdarzenia, bez wahania ruszył do starcia z pokrzywdzonym. Prawdą jest, że atak na miejscu zdarzenia rozpoczął pokrzywdzony. Nie oznacza to jednak, że zachowanie oskarżonego można oceniać jako działanie w warunkach kontratypu obrony koniecznej. Obrona przed bezprawnym, bezpośrednim zamachem nie ma charakteru „koniecznej”, jeśli „broniący się” ów zamach wywołał. Traci z pola widzenia apelujący te okoliczności, które trafnie ustalił Sąd Okręgowy, przede wszystkim fakt, że atak pokrzywdzonego został sprowokowany i wywołany przez oskarżonego. Innymi słowy, to oskarżony spowodował, że pokrzywdzony przybył na miejsce zdarzenia z zamiarem starcia się z oskarżonym. P. K. (1) spodziewał się tego ataku i czekał na pokrzywdzonego, z zamiarem starcia się z nim, co więcej w trakcie tego oczekiwania wyjął nóż. Kiedy pokrzywdzony ruszył w stronę P. K. (2) ten wykonał „zamaszysty” zamach nożem kierując go w klatkę piersiową pokrzywdzonego. Nie może być więc mowy o odpieraniu zamachu w sytuacji kiedy oskarżony sam taki zamach przygotowywał i planował. Przeciwnie argumenty apelującego są w sposób oczywisty nieuzasadnione. Odnosząc się do zarzutów podniesionych w pkt. 3 i 4 apelacji zgodzić się należy z obrońcą, że zarówno pokrzywdzony jak i oskarżony występowali w roli „napastnika i napadniętego”, tak zresztą przyjmuje Sąd Okręgowy. Nie może to jednak skutkować prawnokarną oceną na płaszczyźnie przestępstwa z art. 158 § 1 k.k. to jest udziału w bójce. Dość powiedzieć, że do przyjęcia odpowiedzialności za takie przestępstwo konieczne jest ustalenie co najmniej 3 uczestników konfrontacji wzajemnie się atakujących i broniących. Jeszcze raz podkreślić należy, że oskarżony oczekując na przybycie pokrzywdzonego przewidywał - mając na uwadze swoje wcześniejsze prowokacyjne zachowanie - że pokrzywdzony będzie chciał go uderzyć i sytuację tę chciał wykorzystać po to, żeby w trakcie owego starcia zadać uderzenie nożem, wykorzystując przewagę, jaką dawało mu posiadanie owego niebezpiecznego narzędzia. Kiedy dwie osoby wzajemnie zadają sobie uderzenia, czyli każda z tych osób występuje w roli atakującego i broniącego to odpowiadają za spowodowane przez siebie skutki. Ustalenie, że oskarżony bronił się przed ciosami pokrzywdzonego i jednocześnie sam ciosy zadawał nie uwalnia go od odpowiedzialności za to co pokrzywdzonemu uczynił.

W apelacji nie jest kontestowane ustalenie, że oskarżony w zamiarze bezpośrednim usiłował spowodować u D. S. (2) ciężki uszczerbek na zdrowiu. Wystarczy zatem w tym zakresie odwołać się do prawidłowej argumentacji Sądu Okręgowego zawartej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Apelacja - co do winy - obligowała do kontroli zaskarżonego orzeczenia także w zakresie wymierzonej oskarżonemu kary. W ocenie Sądu Apelacyjnego żadną miarą nie razi ona surowością i należyte respektuje dyrektywy art. 53 § 1 kk. Podziela w tej materii Sąd Apelacyjny wszystkie te argumenty, które przywołał Sąd Okręgowy.

Zaskarżony wyrok wymagał korekty nie tylko z powodu uznania oczywistej zasadności zarzutu podniesionego w pkt. 5 apelacji. Zmiany wymagał również opis przypisanego czynu mającego postać stadialną usiłowania. Z zebranych w sprawie dowodów, których wymowa w istocie jest jednoznaczna i niekwestionowana przez strony, wynika, że skutek do którego oskarżony bezpośrednio zmierzał nie nastąpił nie z powodu niezwłocznego udzielenia pokrzywdzonemu pomocy medycznej - ponieważ uraz jakiego doznał w wyniku działania oskarżonego był stosunkowo niegroźny - lecz z powodu reakcji pokrzywdzonego, w szczególności uników jaki zrobił kiedy oskarżony zamachnął się nożem. Widać to doskonale na omawianym wyżej nagraniu.

Z tych wszystkich powodów orzeczono jak w wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego znajduje oparcie w treści art. 624 § 1 k.p.k.

<i>SSA Bogusław Tocicki</i>	<i>SSA Andrzej Kot</i>	<i>SSA Piotr Kaczmarek</i>
------------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------